

Verksamhetsberättelsen 2020 är en årsrapport från sektionen för Kulturutveckling inom Region Jönköpings län. Verksamhetsberättelsen är en kortfattad redovisning av föregående års viktigaste aktiviteter och resultat utifrån uppdragsbeskrivningen.

Omslagsbild: "Saga" vid Värnamo sjukhus. Konstnär Emma Kronvall. Foto: Emelie Aspenberg.

www rjl.se/kultur

Kultur, Region
Jönköpings län

kulturregionjkpg

KulturRegionJkp

Barn och unga	3
Bild och form	5
Bild och form gestaltning	6
Dans	9
Film och rörlig bild	11
Hemslöjd	12
Litteratur	15
Regionbibliotek	17
Yttrandefrihet	21

Barn och unga

Kulturutveckling ska stärka barns och ungas möjlighet att ta del av och skapa kultur i vårt län. Med utgångspunkt i FN:s barnkonvention arbetar Kulturutveckling med samverkan, tillgänglighet, delaktighet, kunskap och eget skapande, samt för regional, nationell och internationell dialog kring frågor som rör kultur för barn och unga. Under största delen av 2020 har utvecklaren arbetat 50 % med fokusområdet.

Alla barns och ungas rätt till kultur

Genom att delta i nationella nätverk, inhämta och sprida kunskap internt och externt, arbetar Kulturutveckling med FN:s barnkonvention och alla barns och ungas rätt till kultur. Vi har kontinuerliga möten gällande barns rätt med Kulturutveckling, Smålands Musik och Teater (Unga Spira) och Region Jönköpings läns barnrättsstrateg. Utvecklaren sitter med i styrgruppen för Region Jönköpings läns handlingsplan kring barnrättsfrågor. Beviljade utvecklingsmedel och aktivt deltagande i styrgruppen för Kulturrätten är en viktig del av arbetet för alla barns och ungas rätt till kultur.

Kunskapshöjande insatser

Under 2020 planerades för två föreläsningar, men bara en kunde genomföras och detta digitalt. Sophia Alexandersson från ShareMusic & Performing Arts, föreläste om inkludering av alla barn och unga inom olika kulturverksamheter. Föreläsningen riktade sig främst till personal inom Kulturskolan, men även andra kulturaktörer deltog.

Nätverk och samarbeten

Under 2020 startade vi ett nätverk med alla sydsvenska regioner med fokus på kultur för barn och unga. Under året har vi processat fram fokusområden att arbeta gemensamt med. Kontinuerlig dialog förs med kommuner, kulturskolor/musikskolor och aktörer inom kultursamverkansmodellen kring specifika projekt, insatser och utvecklingsområden. Nationellt har vi under året deltagit i MUCF's dialogforum kring ungas delaktighet, samt samtalsarenan Ungas rätt till kultur som Kulturrådet arrangerade.

Feriepraktik Kultur

Feriepraktik Kultur är ett regionalt projekt som ökar möjligheten till arbete, eget skapande och en inblick i olika kulturarbeten. Insatsen har under sommaren 2020 engagerat 146 ungdomar i 11 av länets kommuner. I år arrangerade vi sommarskolor inom tre olika konstområden: dans i samarbete med Unga Spira och Studieförbundet Vuxenskolan, film i samarbete med Skådebanan samt bild- och form/kulturarv i samarbete med Jönköpings läns museum.

Skapa dans sommarskola. Foto: Smålands musik och teater.

Ung delaktighet

Under 2020 avslutades projektet Scenkonstklubben, ett projekt som syftar till ungt arrangörskap och ökat skapande. Styrgruppen för Scenkonstklubben fortsätter som nätverk och Scenkonstklubben kommer leva kvar som digital arena som ett led i arbetet för ung delaktighet. Under året planerades även arrangörskonferensen Check!, ett arbete som vi var delaktiga i. Unga från länet var referensgrupp gällande programmet.

Fokus kulturskola

Ett utvecklingsbidrag har gett möjligheten att arbeta med regional samverkan för kulturskolor i Jönköpings län. Länets kulturskolechefer står gemensamt bakom ansökan och Kulturutveckling har

dialog med den projektledare som anställts. En kartläggning har påbörjats för att undersöka samordningsområden. Gemensamt planerar vi för kunskaphöjande insatser och undersöker digitala undervisningslösningar.

Kulturrätten

Tillsammans med alla parter inom kultursamverkansmodellen arbetade Kulturutveckling under året aktivt med projektet Kulturrätten, som har till syfte att säkra alla barns och ungas rätt till kultur i skolan, genom metodutveckling och samordning. Under året ordnades en konferens, Kulturen lyfter lärandet, samt en utbudsdag för kultur i skolan. En webbplats för samlad information om kultur i skolan är lanserad.

Rytmen 2.0

UNGA SPIRA
DANS, INTERAKTIVITET, MUSIK

Avatarer

MASHUGGSTEATERN
TEATER

Konstspaning

JÖNKÖPINGS LÄNS MUSEUM
KONST & DESIGN

Minnen, människor, platser

JÖNKÖPINGS LÄNS MUSEUM
KULTURARV

ShareMusic & Performing Arts

SHAREMUSIC & PERFORMING ARTS
DANS, MUSIK, TEATER

Koder, skiffer och hemliga språk/Hemslöjd

HEMSLÖJD, REGION JÖNKÖPINGS LÄN
SLÖJD

Från webbplatsen för Kulturrätten. Webbplatsen innehåller samlad information om kultur i skolan. Foto (skärmdump): Alva Stahl.

Bild och form

Det regionala uppdraget för bild och form är att bevaka, tillgängliggöra och stärka samtidskonsten och förbättra villkoren för fria kulturutövare i länet. Detta sker genom kunskapsöverföring, projekt och utdelning av riktade stipendier. Årets första åtta månader var tjänsten som utvecklare för bild och form vakant. Detta har inneburit att arbetets framåtskridande har påverkats.

Utdelade stipendier inom bild och form

Paul Petersons konststipendium: Josefin Jussi Andersson, studerande vid Konstfack, Stockholm.

Digitala portfoliervisning

Under hösten anordnades digitala portfoliervisningar med 23 konstnärer från länet. Portfoliervisningen var ett pilotprojekt i samarbete med Statens konstråd med syftet att utveckla förutsättningarna för digitala portfoliervisningar. Konstnärssurvalet skedde genom nomineringar från konstinstitutioner i länet. Inom ramen för projektet beställdes korta filmporträtt av medverkande konstnärer. Inspelningen av dessa filmer har dock fått skjutas upp på grund av pandemirestriktionerna.

Nya Småland

Projektet drivs av en curatorisk grupp av tre regioner, fyra konstinstitutioner och Linnéuniversitetet. Under året arrangerades flera utställningar med internationellt erkända konstnärer samt konstnärresidenser. Till projektet har det publicerats en bok som presenterar alla delprojekt som ingått i Nya Småland. Boken är utgiven på både svenska och engelska.

Distancio

Projektet syftar till att lyfta samtidskonsten i fyra av länets kommuner – Mullsjö, Gnosjö, Värnamo och Tranås – och att genom social och processinriktad konst av hög kvalitet som engagerar sig i det lokala, frambringa nya möten, tankar och perspektiv för invånarna.

Under 2019 besökte de medverkande internationella konstnärerna kommunerna under en vecka för att interagera med invånarna och ta del av platsen. Målsättningen var att konstnärerna skulle ha återvänt under våren 2020 för att genomföra sina konstprojekt. Pandemirestriktionerna gjorde dock att konstnärerna inte kunde resa och ge-

nomförandet fick omorganiseras utifrån restriktionerna. I flera fall innebar det att allmänheten blev än mer delaktiga i verkens genomförande. Projektets curator är Anna Viola Hallberg.

Medverkande konstnärer är: Martinka Bobrikova och Oscar De Carmen (Norge), Rui Mourão (Portugal), Melissa Vandenberg (USA) och Mark Rautenbach (Sydafrika).

Art talks

Art talks är en serie konstnärssamtal, workshops och konstnärliga presentationer av framstående bild-, foto- och formkonstnärer som arrangeras i samarbete med kulturinstitutioner, kommunala kulturförvaltningar, civilsamhället med flera i Jönköpings län. Under året arrangerades Art talks med Mark Rautenbach och Anna Viola Hallberg i Tranås. Samtalen var en del av projektet Distancio.

Konstbocirkel

Under hösten initierades projektet Konstbocirkel. Syftet med projektet är att främja och stödja nya bokcirkel med konstböcker från Kulturrådet på länets bibliotek. Ett första konstbocirkelmöte anordnades på Gnosjö bibliotek i oktober. Projektet har dessvärre fått pausa med hänsyn till pandemirestriktionerna.

Regionsamverkan Sydsverige – bild och form

Regionsamverkan Sydsverige – bild och form arbetar med tre interregionala fokusområden: bästa biennalen, konstkritik och residensverksamhet. Under året genomfördes en kartläggning av konstresidenser inom de sex berörda regionerna av Pauline Fransson och Xenia Klein och i december presenterades en beställd rapport av konstkritikern Frida Sandström om kritikens förutsättningar i samtiden.

Bild och form gestaltning

Genom att visa samtidskonst i det offentliga rummet skapar bild och form gestaltning attraktiva miljöer för invånarna i Jönköpings län. Region Jönköpings läns konstsamling uppgår idag till cirka 14 000 konstverk, och genom dialog med Region Jönköpings läns verksamheter gestaltas miljöer för patienter, personal och besökare.

Jämlikhet och allas lika värde

Bild och form gestaltningens ambition är ett normkritisk förhållningsätt till konsten som gestaltas i Region Jönköping läns verksamheter. I samarbete med Regionens hbtq-certifierade verksamheter vill vi möta upp Region Jönköpings läns strävan mot jämlikhet och allas lika värde (RUS 2025). Råslätts vårdcentrum planeras bli Region Jönköpings läns första hbtq-certifierade vårdcentrum. Bild och form gestaltning tar aktivt ansvar för att Råslätts vårdcentrum förmedlar just det i den konstnärliga gestaltningen. Gestaltning för nya Råslätt vårdcentrum har tagits fram under 2020, såväl lös konst som pågående process av skulptur av Lena Cronqvist. Invigning september 2021.

Höst i Glänta

Bild och form gestaltning har initierat och under året lyft barnets vårdmiljö, genom illustrationer i vilka Per Gustavsson gestaltade Glänta 2020. På grund av pandemin har aktiviteter i samverkan med bland annat KulturSjukhuset framflyttats. Gläntaprojektet verkar efter FN konventionen – alla barns rätt till kultur, genom samverkan, tillgänglighet och delaktighet. Exempelvis har arbete med en Barnrond varit utgångspunkt för utformningen av Glänta. Projektet Glänta har tilldelats stöd från kulturrådet under två år och ansökan för ett tredje år förbereds 2021. Glänta är ett samarbetsprojekt mellan regionbiblioteket, sjukhusbiblioteket/Futurum, kulturSjukhuset och Bild och form gestaltning. Projektledare Jenny Meyer, Futurum.

I samspråk med konsten skapa dialog

Bild och forms gestaltningens arbete utgår ifrån följande perspektiv: främjande uppdrag kring unga konstlevers utveckling, stödjande insatser mot regionala kulturskapares villkor samt medborgarnas tillgång till kultur i Regionens vårdmiljö. Genom inbjudan till estetutbildningar i länet tillgängliggörs Regionens konstsamling i enlighet med uppdragsbeskrivningen 2018-2020. I samband med ny- och ombyggnationer strävar Region Jönköpings län efter att följa enprocentregeln, vilket stärker stödet till regionala, nationella och internationella

konstnärer. Jönköping läns medborgare ges här möjlighet att uppleva offentlig samtidskonst i sin närmiljö, som en del i vårt demokratiska samhälle.

Konstsamlingen, inventering och konstregister

Extra resurser tillsattes i arbete med konstsamlingen, inventering och registrering under 2020. På grund av rådande pandemi har inventeringen av Höglandssjukhuset och viss del av Ryhovs sjukhus flyttats fram. Då vernissage kring gestaltningssuppdrag och tillgängliggörande av konstsamlingen ställts in, har foldrar producerats med information om konsten.

Övrigt internt arbete

Bild och form gestaltning deltog i flera formella och informella samtal kring konsten, regionalt och nationellt samt medverkade i interna utvecklingsarbeten inom Kulturutveckling. Mötesdeltagandet under 2020 skedde via digitala plattformar med hänsyn till pandemin. Ett samarbete med länsmuseum inleddes våren 2020, där Bild och form gestaltning bistod med kompetens och curerande av museets utställningar.

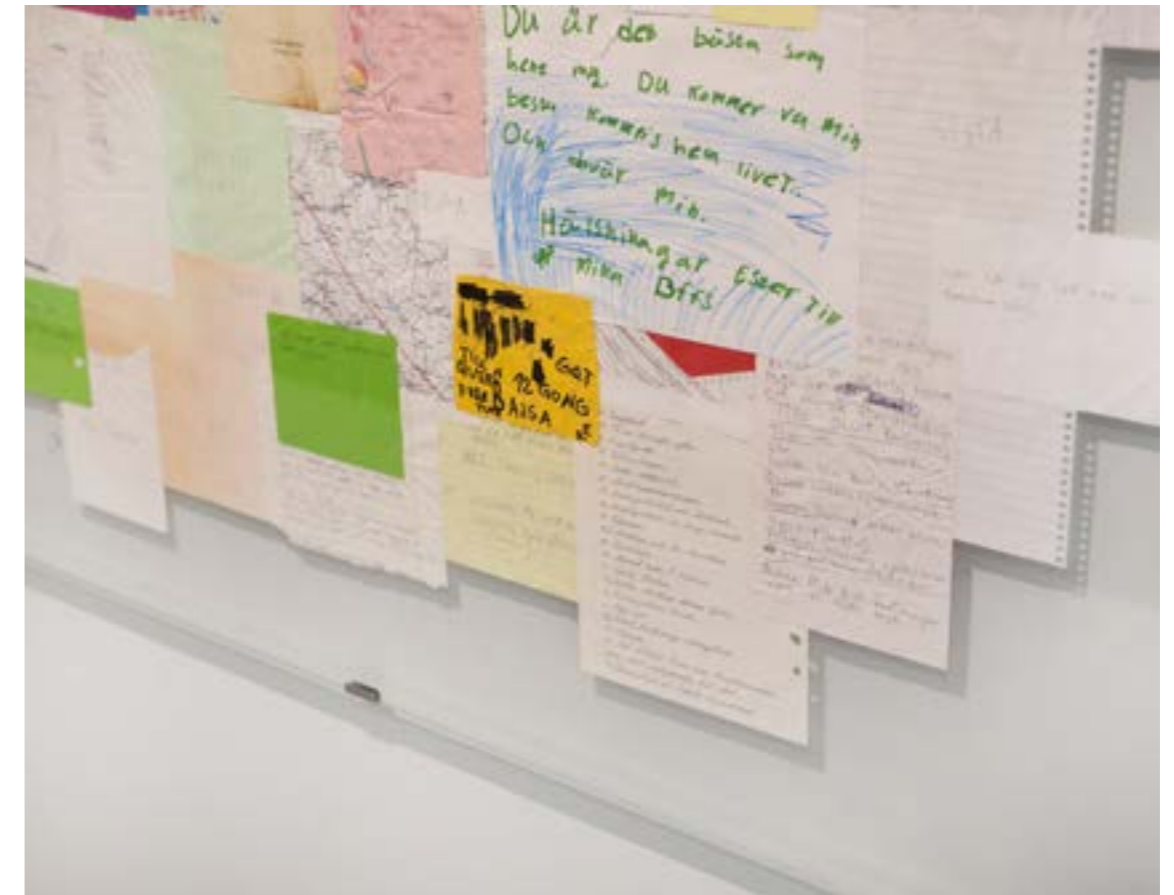
Genomförda uppdrag 2020

Uppdrag Hus 37 Höglandssjukhuset Eksjö

1. Visningsrum Silentium, konstnär Marie Beckman.
2. Bön och meditationsrum Vågor, konstnär Alvaro Campo.
3. Mellanrummet Samtidigt 2018, konstnär Sirous Namazi.
4. Entré interiör Maskineriet, konstnär Anna Liljeholm.
5. Entré exteriör Kompositionen, konstnär Roland Persson.

Konstnärer kvinnor: 2

Konstnärer män: 3

The World as of Yesterday av konstnär Anastasia Ax. Foto: Emelie Aspenberg.

Uppdrag Hus D1-D2 länssjukhuset Ryhov Jönköping

1. Gaveln Passage, konstnär Kultivator.
2. Trapphall Hus D2 The World as of Yesterday, konstnär Anastasia Ax.

Ny skissomgång för Hus D1-D2 Parkskulptur. Tre konstnärer bjuds in till projekttävling, Ann Carlsson Korneev, Camilla Akraka och Astrid Göransson. Astrid Göranssons förslag vann gehör och fick kontrakt på att utföra en skulpturinstallation "Äntligen, Tuvstarr!". Förväntas vara installerad och klar under tidig höst 2021. Försevad på grund av pandemin.

Konstnärer gestaltningssuppdrag kvinnor: 3

Konstnärer gestaltningssuppdrag män: 1

Skissuppdrag, konstnärer kvinnor: 3

Projektledare upphandlad gestaltning, Hans Fredholm.

Genomförda uppdrag våren 2020

Värnamo sjukhus södra entrén

1. Innergårdspar Saga, konstnär Emma Kronvall.
2. Innergårdspar Dit vi kommer, varifrån vi går, konstnär Patrik Bengtsson.

Konstinköp lös konst 2020

Ordinarie konto

Totalt 121 verk vid 29 tillfällen.

Konstnärer män 23st (52 verk).

Konstnärer kvinnor 37st (69 verk).

1 % konton

Totalt 81 verk vid 21 tillfällen.

Konstnärer män 11st (24 verk).

Konstnärer kvinnor 19st (57 verk).

Påbörjade projekt 2020 – genomförande 2021

DOKUMENTATION upphandlad fast gestaltning – under produktion.

GESTALTNING Psykvården - gestaltning lös konst i specifik vårdmiljö.

SPISRUMMET förslag RUM 203 Länsmuseum - Tillgängliggöra Region Jönköpings konstsamling för länets invånare i samverkan med kulturutövare i länet.

ÖPPNA UPP och tillgängliggöra Region Jönköpings konstsamling och gestaltningssupdrag för länets estetutbildningar - framflyttat på grund av pandemi.

INVIGNING upphandlad gestaltning länets tre sjukhus - framflyttat på grund av pandemi.

SAGOSLINGAN – Bild och form gestaltning och Kulturutveckling Dans samarbetar kring Dansbänkar. Inspelning av tre mindre dansföreställningar planeras i GLÄNTA Hyenorernas Trädgård (Sagoslingan). Koreograf Clair Parsons. Gestaltningen blir en del i barnens vårdmiljö.

NY VERKSAMHETSLOKAL – Bild och form gestaltning flyttar under 2021 upp till våning 2 i HUS B7 Ryhov. Verksamheten får möjlighet till utveckling och ändamålsenlig lokal för konstsamlingen, 4-5 fasta arbetsplatser för personal inom Bild och form gestaltning och kvalitativ arbetsyta.

GESTALTNING LÖS KONST - Besiktning inköp gestaltning har försvårats 2020 på grund av pandemin.

Vågor, meditations- och bönerum i Eksjö. Foto: Emelie Aspenberg.

Dans

Detta år kommer att gå till historien på många sätt, och har gett oss många nya insikter och perspektiv på kulturen och på livet. Dansverksamheten har precis som många andra sektorer och konstformer blivit drabbade av pandemin. Vi har så gott det gått skjutit fram, ställt om och försökt undvika att ställa in. Vi har fortsatt arbetet med våra två stora treåriga projekt DANSSpår och Crossing Motion, ingått i Region Samverkan Sydsverige med de andra dansutvecklarna, genomfört Skapa Dans och fortsatt vår ordinarie verksamhet.

Crossing Motion

Genom projektet vill vi undersöka vad som sker i den samskapande processen mellan dans och musik när vi jobbar inkluderande. Vi vill undersöka vad som händer med rollerna och scenkonstuttrycket i en kollaborativ, co-creative och samskapande process. Vad händer med makten som vanligtvis en koreograf eller tonsättare/dirigent har när hela gruppen skapar tillsammans? Förflyttar sig makten genom hela gruppen i olika stadier och hur kommuniceras den? Hur kan äganderätten bli jämbördig inom gruppen? Vad blir det gemensamma lärandet?

Minilab

Under hösten hade vi möjlighet att genomföra ett minilab i Västerås tillsammans med några av deltagarna i projektet. Dansare och musiker labbade under ledning av Jonas Jonasson och Wagner Moreira. Annika Noter Hooshidar fortsatte sin forskning och deltog även hon på labbet. Tyvärr har alla andra planerade delar i projektet fått ställas in eller skjutas fram.

DANSSpår

DANSSpår tar ett helhetsgrepp för att bygga upp ett danslandskap i Jönköpings län. Ett landskap där ett flöde av fria utövare kommer kunna möjliggöra mer konstnärligt skapande på fler platser i länet. Ett landskap som vill bredda dansutbudet – visa på bredd och spets, det lokala till det internationella, det färdiga och det under process.

Ett led i arbetet med att stärka dansen och dess närvaro i länet blir att Kulturutveckling, Region Jönköpings län blir underpart till Dansnät Sverige under projektets genomförande för att sedan utvärderas. Jönköpings kommun är i nuläget och kommer att förbli huvudpart, och genom detta samarbete möjliggöra att Dansnät Sveriges dansproduktioner kan spelas på

fler platser i länet och bredda dansutbudet.

Danskickoff

Efter sommaren startade vi upp hösten med vår återkommande danskickoff. I år var vi på Hasse på Sjökantens. Där presenterade vi kommande dansföreställningar och andra dansmöten under hösten och våren och bjöd på lite mat till de 50 personer som anmält sig. Det var en blandning av kulturinköpare, utövare, tjänstemän och politiker. Vi avslutade kvällen med att tillsammans gå och se utomhusföreställningen Origami.

Dansbänkar

Under året startade vi arbetet med dansbänkar. En Dansbänk är en digital dansupplevelse som syftar till att göra den professionella danskonsten tillgänglig för alla invånare i Jönköpings län. På flera ställen runt om i länet har danskonstnärer och koreografer skapat dansverk som har filmats, och som är specifika för just den platsen. Filmerna skiljer sig åt och som besökare får man möta olika antal dansare, olika dansstilar och både professionella dansare och amatörer. Eftersom verken är plats-specifika behöver man ta sig till precis den plats där verket skapades för att ta del av upplevelsen. Vi har under året filmat i Nässjö, Värnamo, Tranås och Jönköping och har som mål att inom två år ha minst en dansbänk i varje kommun i länet.

Residens

Under året har vi fortsatt att stötta etableringen av Studio Skafarp, en residensverksamhet drivet av Moa Sahlin utanför Värnamo och Studio Silk, en tvärkonstnärlig konsthalls pop-up mitt i Jönköping city. Förarbete inför ett residens med Helena Franzen i Gnosjö och förarbetet med Josefina Chiacchiero residens i samarbete med Tändsticks-museet påbörjades. Chiara Ceres Gilioli fick möjlighet att arbeta på sitt stycke som skulle visas på

Dansens Hus UrbanConnection. Tyvärr blev detta inställt, men Chiara hann ha residens hos oss och under denna tid även ge en digital workshop. Vi stöttade projektet Cirkla på Jönköpings läns museum där två danskonstnärer utformade en arbetsmetod och arbetade med den permanenta utställningen. Cirkla var även på Vandalorum och ska nästa år till Eksjö och Gislaveds konsthall.

Värnamo

Under projektets gång är ett mål att Värnamo ska bygga upp kompetens och kunskap för att kunna bli en permanent dansscen i länet. Under detta år hade vi i alla fall möjligheten att stötta kommunen kring arrangerandet av en dansföreställning som turnerade genom Dansnät Sverige. I anslutning till föreställningen erbjöds dansstudenter i Värnamo en workshop av koreografen.

Publika möten

GAGA - Under våren erbjöd vi invånare i länet att ta del av en GAGAWorkshop, som var uppskattad och välfylld. Denna workshop riktade sig till allmänheten och inga förkunskaper krävdes.

Vi fortsatte med vår samtalsserie på Jönköpings Läns Museum tillsammans med Jönköpings kommun och utvecklarna i Hemsjö, det tredje i ordningen. Denna gång var temat Makt. Vem som har haft makten har sett olika ut genom historiens gång. Filosofer, kyrkan, politiker, popartister, aktivister. Hos vem ligger makten idag? Vad är makt 2020, och vilka olika typer av makt finns det? Vi samtalade kring makt inom artificiell intelligens (AI)/Teknik, Kultur- och Hantverksaktivism under ledning av Erik Lindfelt. Inbjudna gäster är Emelie Bergbohm, Niklas Lavesson och Frida Arnqvist Engström. Detta samtal var kopplat till de föreställningar som Jönköpings Kommun spelade under våren.

Under våren hann vi påbörja ett samarbete med Folkuniversitetet och erbjöd danskroki, det vill säga att man fick måla kroki under en dansföreställning. Vi hoppas kunna återuppta detta när vi åter kan se föreställningar.

Publikutvecklare

Två publikutvecklare arbetar på 20 % vardera som med koppling till de danssatsningar vi gör inom DANSSpår ska marknadsföra och publikutveckla dansen. Den ena har primärt fokus på GGVV området (Gislaved, Gnosjö, Värnamo och Vaggeryd) och den andra har sitt

fokus på resterande kommuner i länet.

Skapa Dans

Skapa Dans är en årligt återkommande koreografitävling för unga dansare i åldern 14 – 22 år. Tävlings syfte är att uppmuntra det egna dansskapandet hos unga amatörer samt visa på den fantastiska kreativitet och kompetens som finns bland unga. Skapa Dans 2020 genomfördes i Gislaved i samarbete med Gislaveds kommun, Gislaveds dansstudio, samt Studieförbundet Vuxenskolan, Bilda och Riksteatern Jönköpings län. Regionfinalen blev semidigital, med 50 personer i publiken och 397 unika tittare på websändningen. Riksfinalen blev helt digitalsänd. Maja och Malva, som var Jönköpings läns vinnare, fick åka till Skåne och träffa deltagare från tre andra regioner och se finalen tillsammans. De fick också en workshop på Skånes Dansteater med Madeleine Ngoma.

Regionsamverkan Sydsverige - Plattform

Danssamverkan Sydsverige ingår i Regionsamverkan Sydsverige (RSS). Projektgruppen som driver Plattform är dansutvecklarna inom RRS. Plattforms syfte är att stärka arbetsituation och förutsättningar för danskonstnärer att vara verksamma i sin hemregion och i Sydsverige.

I dialog mellan dansutvecklare och danskonstnärer skapas en främjande och utvecklande plattform för konstnärligt utbyte. Genom Plattform får danskonstnärerna inflytande och de får ta del av insatser och resurser för att stärkas i sitt konstnärskap. Vi har under 2020 arbetat med förarbete, planering och förankring. I augusti 2020 skickades en inbjudan till danskonstnärer att delta vid den första nätverksträffen i december 2020. Med anledning av covid-19 ställdes den planerade träffen in. Förhoppningen är att kunna genomföra den första träffen i september 2021.

Cirkla på Vandalorum med danskonstnärerna Stina Nilsson och Emma Strandsäter. Foto: Johan W Avby.

Film och rörlig bild

Filmverksamheten styrs av de regionala styrdokumenterna. Verksamheten har varit stödjande och kunskapsbärande i dialog med och mellan civilsamhället, filmskapare och pedagoger. De första tre kvartalen var tjänsten som filmutvecklare vakant och vissa projekt stagnerade. I september blev tjänsten tillsatt och ett utvecklingsarbete kunde återupptas.

Filmpedagogik

Ett samarbete med Filmcentrum, en nationell film distributor och Jönköpings kommun, gällande filmvisning och filmpedagogik, inleddes med mål att sprida information till skolor. Medverkan på Utbudsdagen, ställdes in på grund av Covid-19 och informationen lades istället ut digitalt på Kulturrättens hemsida. Samarbetet resulterade i att Filmcentrum etablerade sig här, via Mediacenter och Kulturrätten. Skolbioturnén, ett samarbete med Jönköpings kommun, startades upp med erbjudande till skolor om filmvisningar på lokala biografier, med en filmpedagog. Projektet #movemetoo, i samverkan med Jönköpings kommun, fortsatte även under 2020. Med tre skolbesök nådde projektet cirka 150 elever; Bäckadalsgymnasiet, Aleholm gymnasium och Junedal grundskola.

Talangutveckling

Som ett nytt inslag i utvecklingsarbetet skickades nyhetsbrev ut och en nätverksträff arrangerades. Båda insatserna informerade om tillgängliga stöd och om kunskapsförhöjande insatser, med avsikt att verka samlande för Jönköpings läns verksamma filmutövare. Trots att nätverksträffen gjordes digitalt, hade den en bra uppslutning på 13 personer. Kulturutveckling film planerade att skicka en deltagare till Talangdagarna på Färö i samband med Bergmanveckan, men fick ställas in på grund av Covid-19.

Produktion

Stöd till filmare för att stimulera berättelser med koppling till Jönköpings län har skett inom ramen för tillgängliga filmstöd. Utvecklingsbidrag film, manus- och förproduktionsstöd gick till Not too young, Happy pictures, Hemligt, Bauer Art. En filmscoutingkurs för filmare som vill bredda sitt kompetensområde, arrangerades online i samarbete med Southern Sweden Film Commission. Ett av Region Jönköpings läns arbetsstipendier tilldelades animatören Minna Floss som uppmärksammades och planer gjordes för att arrangera en animationsworkshop i samverkan med Jönköpings kommun, men fick ställas in på grund av Covid-19.

Visning och spridning

Under Kort och gott Filmfestival tävlade sex bidrag i två klasser om att bli uttagna till SM i ung kortfilm som årligen äger rum i Trollhättan:

- Sista Dagen, regi: Emilia Lindholm
- Smörigt Läge, regi: Eliva Persson
- Vital Survival, regi: David Poulsen - vidare till SM i ung film
- Tåget har gått, regi: William Andersson
- Fritt Fall, regi: Filippa Hugosson
- Rätta till medelmåttan, regi: Maria Sammer, vidare till SM i ungfilm.

Filmer visade under den digitala Kulturfesten med ett filmutvecklingsperspektiv:

- Alla med bruna ögon ställer sig upp, av John Tornblad och Johan Fågelström
- Dansverket Solo, av Cyntia Bottello och Daniel Duarte

Filmpolitik

Under årets sista del återupptogs arbetet med att kartlägga länets filmverksamhet. Fysiska besök till kultursekreterare och filmverksamheter i kommunerna bokades in, men på grund av Covid-19 övergick de till att bli digitala möten istället. En handlingsplan och filmstrategi ska tas fram av filmutvecklaren under 2021.

Kulturutveckling film tog också del av och utvecklade de filmkulturella frågorna, såväl regionalt som nationellt, genom sitt medlemskap i Filmregionerna och Regionsamverkan Sydsverige. I dessa sammanhang har gemensamma strategiska fokusområden identifierats för att arbeta vidare med. I samverkan med Sörängens folkhögskola startades en arbetsgrupp för att se över möjligheterna att bygga ut animationslinjen med ett tredje år.

Filmbyn

Filmutvecklaren har suttit med i styrelsen under 2020 och ny verksamhetsledare för Filmbyn är rekryterad, men på grund av Covid-19 har all verksamhet kring filmpedagogik tagit paus.

Hemslöjd

För att stärka förnyelsen och utvecklingen av hemslöjden ur kultur-, närings- och hållbarhetsperspektiv har vårt fokus legat på barn och unga, samt hemslöjd och hälsa. Hemslöjdens Hus fungerar som ett nav i verksamheten. Kontakter och aktiviteter sker även i hela länet, interregionalt och nationellt. Trots att vi inte haft möjlighet att använda Hemslöjdens Hus under större delar av året, har vi kunnat genomföra verksamhet digitalt med gott resultat. Tack vare pandemin har vi utforskat nya sätt att tänka och arbeta, som vi kan dra nytta av på lång sikt.

Den konceptuella, gränsöverskridande och instrumentella slöjden

Denna övergripande rubrik omfattar aktiviteter och projekt där slöjden spelar en viktig roll för att berätta om det handgjorda görandets idé, samexistera med ett annat kunskapsområde, samt använda slöjd för att uppnå effekter.

På grund av covid-19 har fysiska träffar inte kunnat genomföras i den utsträckning som planerats.

Vi följer arbetet som sker inom ullområdet på nationell nivå, och har deltagit i seminariedag på NFH "Ullen i centrum", samt i Baltic Wool Conferece, som på grund av covid-19 genomfördes digitalt.

Hemslöjd Humaniora

I Hemslöjd Humaniora söker vi fundamentala grundorsaker, motivationer med mera och lyfter metodiskt i humaniora och humanvetenskaperna med utgångspunkt hemslöjd. Detta för att belysa det handgjordas mening, värde och betydelse för individ och samhälle.

Projektet har skapat en plattform på Facebook som engagerat och en röst som förmedlat en berikande bild där det handgjorda har plats i många olika sammanhang. Statistiken på interaktion visar på ett stort intresse och dessutom kan vi se att det är nya målgrupper. Vi har skapat en helhet och ett samlat "bibliotek" av tillgängligt material som går att hämta ifrån, återanvända och referera till. Under 2020 har vi nått 277 255 personer och haft 61 117 inläggsinteraktioner.

Folkdräkt

Arbetet med att sprida kunskap om, samt öka intresset för dräkt pågår. Dräktrådet har endast kunnat genomföra ett fysiskt möte under året. Ärenden som fanns på agendan, som bland annat digitalisering av mönster, har fått skjutas på framtiden. Ett möte med övriga Småländska

dräktråd med Korröfestivalen som ärende genomfördes, men tyvärr fick själva festivalen ställas in.

En textil digital nätverksträff med temat folkdräkt genomfördes i december och fortsatt diskussion planeras till februari.

Hör & gör

Är ett samarbetsprojekt i Sydsverige som tjänar till att utveckla metoder och kompetensutveckling med barn, slöjd och berättande. Under året har träffarna varit digitala och därmed blivit fler. Fokus på arbetet har varit samarbetsparter där vi byggt relationer med Berättarnätverket Kronoberg och Sagobygden i Ljungby, samt utvunnit och sammanställt erfarenheter och kunskap som vi fått av arbetet i projektet. Ett erfarenhetsseminarium genomförs i januari 2021.

Publik verksamhet i Hemslöjdens Hus och över länet

Aktiviteter under denna rubrik har fokuserat på social hållbarhet och immateriellt kulturarv. Vi ägnar stor del åt att kulturarvsbruka, det vill säga att aktivt ta de spår och minnen som finns och ge dem fötter så att de kan gå vidare. Hemslöjdens Hus är ett levande hus med stimulerande miljö och fungerar som ett nav i verksamheten. Kontakter och aktiviteter sker även i hela länet, interregionalt och nationellt.

Under året har stora delar av verksamheten i Hemslöjdens Hus varit stängd. Trots att vi inte haft möjlighet att använda vårt hus, har vi ändå kunnat genomföra digitala träffar och verksamhet, med gott resultat. Det är dock inte samma sak som att kunna ses på plats, man missar mycket i den digitala världen, speciellt inom slöjden, som är taktill och nära.

Hemslöjdsorkestern spelade på den Digitala Kulturfesten.

Utställningar

"Vi sätter ljuset på" är en utställningsverksamhet i Hemslöjdens Hus som vill visa upp slöjdföreteelser från länet och närliggande områden för husets besökare och intresserad allmänhet. Innan vi tyvärr fick stänga ner verksamheten i mars hann vi genomföra två utställningar, Högländströjor, stickade tröjor av Matilda Forsärla och konsthandverk från medlemmarna i KOIJ Konsthandverk, Jönköping.

#slöjdrutan – ett nätverk av slöjd i samarbete med Jönköpings läns hemslöjdsförbund, visade sig bli ett pandemiprojekt, som inspirerade och engagerade hela länet. 100 tomma rutor delades ut och samtliga kom tillbaka fyllda av olika slöjdtekniker och uttryck, för att premiärvisas på Jönköpings läns museum när det var Hemslöjdens dag första helgen i september. #slöjdrutan hänger nu på Hemslöjdens Hus i väntan på att fortsätta den planerade turnén genom länet.

Utvecklaren var med och planerade för Celia Dackenberg utställning Kulturkoftor och sagotröjor på Jönköpings läns museum, under sommaren. Trots pandemin kunde museet hålla öppet, men helt utan den planerade programverksamheten. Till utställningen uppmanades stickintresserade att sticka rutor, 20x20 centimeter stora. Nästan 200 rutor kom in som sammanfogades till längder upphängda i utställningen. Nu är dessa längder sammanfogade till filtar, av Stickis i Hakarps församling. Via Samhjälpens värmer nu filtarna behövande i Rumänien.

Stöttande och rådgivande till utställningen Slöjdvägar på Kulturgatan Bodafors.

Föreläsningar

Ett samtal om makt genomfördes på Jönköpings läns museum, i samverkan med dansutvecklaren. I samtalet deltog Erik Lindfelt, Frida Arnstedt Engström, Niklas Lavesson samt Emelie Bergbohm.

Kurser/slöjdcafékvällar/workshops

Under året har fyra kurser genomförts, en i sömnad av livstycke till folkdräkt, två i syrafärgning, en i tvåändsstickning, alla före 12 mars, samt en i spinning/spånad. Den var planerad till mars, men flyttades och kunde genomföras i september.

I samband med Vi sätter ljuset på Högländströjor genomfördes en workshop som Matilda höll i.

I övrigt fick all planerad programverksamhet under museets sommarutställning ställas in.

Förenings- och nätverksträffar

Åtta olika intressegrupper/nätverk/föreningar träffas regelbundet i Hemslöjdens Hus och de är verkamma inom områdena stickning, vävning, broderi, knyppling, lappsömnad och spinning/spånad. Genom att ge dessa grupper tillträde till vårt hus breddar vi arbetet i den civila sektorn. Under året har denna verksamhet pausats i omgångar. Försök till digitala möten har gjorts med gott resultat.

Slöjdutmaningen 2020 var ett sommarlovsprojekt i samarbete med Jönköpings kommun. Kas-sar med kreativt innehåll delades ut till barn på biblioteken i kommunen. Foto: Niclas Flink.

Aktiviteter för barn och unga

Slöjdklubben har gått från fysiska träffar i Hemslöjdens Hus och i Habo, till en hybridvariant. Deltagarna kom och hämtade sitt material och fick en kort instruktion, för att under 2021 bli helt digital, där material och eventuella redskap skickas hem i förväg.

Planering av utökad slöjdklubbsverksamhet i länet har påbörjats, exempelvis med Eksjö, men planerna har pausats.

Slöjddutmaningen 2020, var ett sommarlovsprojekt i samarbete med Jönköpings kommun, där 750 slöjdekassar delades ut till barn och unga via biblioteken. Vi levererade en helhetslösning på uppdrag av Jönköpings kommun, där vi avlönade slöjdare för valda delar. Aktiviteten uppskattades och kassarna tog snabbt slut.

PRIOBoU, (prio barn och unga) ett nationellt nätverk, med tematiserade digitala träffar en gång per månad, startade i november.

Planering och sammanställning av aktivitets- och kunskapspaket, för kommande verksamhet bland barn och unga.

Samarbetet med gymnasieskolorna i Jönköpings kommun och Tenhults naturbruksgymnasium, med flera, samt planerade slöjdaktiviteter på

Bibcon och Monsterfesten, samt aktiviteter i samarbete med Kulturarva i verkstaden Cr3ate på Jönköpings läns museum fick ställas in under året.

I samarbete med Jönköpings läns hemslöjdsförbund bjöds de barn som fått förbundets slöjddiplom in till två digitala träffar med slöjdaktiviteter.

Hemslöjd och Hälsa

Samverkansprojekt med Lunds universitet, som syftar till att utröna möjligheterna till epidemiologisk forskning på handarbete/hantverk i förhållande till folkhälsa. Halva sökta beloppet beviljades från nämnden för hemslöjdsfrågor, vilket föranleder fler ansökningar till finansiering av projektet.

Hemslöjd har fått ett uppdrag från arbetsgruppen för RSS, som omfattar hemslöjd och hälsa, funktionsnedsättningar och forskning.

Utveckling av slöjdföreningar

Den planerade inventeringen, med stöttande träffar av länets slöjdföreningar kunde inte genomföras på grund av pandemin. Via insamling av uppgifter till Händer fyra gånger per år hålls regelbunden och aktuell kontakt med föreningarna.

Täljkurs ordnades i samarbete med Kuturgatan Bodafors. Foto Niclas Flink.

Litteratur

Ett särskilt fokus lades på att skapa digitala plattformar och nätverk mellan författare, förlag och översättare genom de två litterära husens verksamheter samt litteraturfestivalerna som arrangerades i Jönköpings län. Den infrastruktur som tidigare skapats mellan de litterära aktörerna professionaliserades och stärktes. Under året fanns även fokus på unga mellan 16 och 19 år samt RSS.

Framgångsfaktorer för litterära noder

Året började med en studieresa tillsammans med företrädare för de tre litteraturhusen då verksamheter i tyska litteraturhus studerades. Covid-19 satte stopp för den sista planerade studieresan och inbjudan att vara "Key Note Speakers" under en skandinavisk konferens för litteraturhus i Göteborg. Istället genomfördes under året tre digitala konferenser tillsammans med de andra litteraturhusen i Sverige, Danmark och Norge, där förhållandena i de olika länderna och för de olika föreningarna diskuterades. Ett resultat av projektet var också att deltagarna i början av året bjöds in till Kulturrådet för att diskutera sina behov av stöd med berörda handläggare och chefer.

RSS – litteratur – Skrivyta Syd

Under året arbetade litteraturutvecklarna inom Sydregionerna fram och konkretiserade ett utvecklingsprogram för författare; Skrivyta Syd. Författarna kommer under programmets gång att arbeta med ett manus och få hjälp av professionella författare, förlag och lektörer för att ta det sista steget mot att bli professionella författare. Syftet med programmet är att använda regionernas litterära resurser på ett sätt som ger synergier och att med tiden skapa en större litterär bas i sydlänet. Utvecklingsprogrammet är ett spetsprogram med en deltagare från varje region. Det erhöll 340 000 kronor från Kulturrådet och 200 000 kronor från Region Skåne.

Skrivkultur

Under våren läste Camilla Mollung, skrivpedagog och kursansvarig för kreativt skrivande vid Jönköping University, cirka 20 bokmanus. I rekonstruktionen av projektet efter sommaren övertog litteraturutvecklaren ansvaret att förmedla manus till professionella läsare och författare. De skulle även fortsättningsvis göra korrigeringar i manus och ha ett timplångt digitalt samtal med författaren. En liknande mängd bokmanus kom in under hösten. Liksom tidigare år är effekterna framför allt långsiktiga. Av de cirka 40 bokmanus

som lästs under året har sju publicerats vid etablerade förlag, vilket är en betydligt högre siffra än den procent som antas vid spontanmanus.

Smålands Litteraturfestival (SmåLit)

Litteraturutvecklaren fungerade under året som ordförande i styrgruppen. Den 7-9 februari genomfördes enligt plan SmåLit 2020. Sammantaget cirka 80 litterära evenemang och drygt 7 000 besökare. Under året delades Migrantpriset ut till Nora Szentiványi för romanen Lägenheten. SmåLit genomförde också en novelltävling på temat Paus, till följd av coronapandemin, där 274 bidrag kom in. Vinnaren Lennart Lundstedt och tre hedersomnämnden publicerades under julhelgen i Jönköpings-Posten. I november togs beslutet att genomföra hela festivalen 2021 digitalt och kostnadsfritt för åskådarna. För att kunna bygga upp en professionell digital festival användes erfarenhet från tidigare digitala evenemang som skapats i länet. I december erhöll festivalen verksamhetsbidrag från Region Jönköpings län, vilket är den ekonomiska grunden för ett fortsatt arbete med densamma.

Stöd till litterära verksamheter

En prioriterad grupp under året var de föreningar som hjälper andra att arbeta med litteratur, det vill säga Litteraturcentrum KVU, Jönköpings litteraturhus och framför allt under första kvartalet av 2020 SmåBUS. De fick hjälp i olika typer av ekonomiska ansökningar och utveckling av projekt. Under en oktobervecka arbetade litteraturutvecklaren hos föreningarna och befann sig i deras verksamhet vilket innebar att han fick bättre insyn i deras praktiska arbete men också kunde utveckla projekt inom föreningarna, vilka lett till inkomstbringande ansökningar. Föreningarna fick under utbrottet av covid-19 hjälp kunskapsmässigt att ställa om sina verksamheter digitalt. Flera enskilda litterära aktörer fick hjälp både kunskapsmässigt och i ansökningar.

Litterära hem

Litterära hem var ett forum för att låta författare, förläggare och översättare i Jönköpings län träffas och reflektera utifrån frågeställningar som är knutna till deras vardagliga yrkesutövning. Under året har två träffar genomförts. Den första den 29 januari i Jönköpings litteraturhus. 14 personer närvarade. Första halvan handlade om rapporten om litterära festivaler medan den andra halvan gick till samtal mellan de närvarande. Den andra träffen genomfördes digitalt den 7 oktober men med bara två deltagare. För dem uppstod kvalitet i mötet genom att de fick samtala om sina projekt under mötestiden.

Platsens författare

Under våren förbereddes sommarens insats i projektet och författare/skrivpedagoger knöts till ferieförfattarna.

Mats Söderlund, Aleisa Guzman och Mynta Milehav arbetade med de elva ungdomar som antogs till Platsens författare i Gnosjö, Jönköping, Mullsjö och Tranås. En gemensam träff genomfördes för ferieförfattarna i Jönköpings litteraturhus den 25 juni med författarna som ledare för workshops. Utvärdering skedde tillsammans under ett möte i Ryhovs herrgård den 28 oktober. ABF Mullsjö, som drivit projektet i Mullsjö, ville tillsammans med sina ungdomar göra årets antologi och ska färdigställa den till SmåLit 2021. En följd av Platsens författare är att litteraturutvecklingen i Sörmland har tagit efter projektets struktur samt att det skapats ett nationellt nätverk runt projekt som handlar om att feriearbeta som författare.

Litteraturen var också en del av utvecklingsarbetet som skett under Yttrandefrihet.

Smålands litteraturfestival genomfördes i februari 2020. Foto: Peter Nyberg.

Regionbibliotek

Verksamheten har utgått från de tre fokusområden som beskrivs i den regionala biblioteksplanen 2018-2020: Biblioteksarenan, Digital delaktighet och kompetens och Läsförmedling, berättelser och bildning. Tillsammans med händelser i omvärlden, dialogen med bibliotekscheferna samt viljan att utveckla samverkan har detta utgjort basen. Verksamhets- och professionsutveckling är grundläggande förutsättningar för den föränderliga tid biblioteken verkar i.

Biblioteksplaner

Enligt Bibliotekslagen ska kommuner och lands-ting/regioner anta biblioteksplaner för sin verksamhet på biblioteksområdet. Regional biblioteksverksamhet har uppdraget att tillsammans med Kungliga biblioteket (KB) och kommunerna följa upp hur de biblioteksplaner som antagits har utformats och hur de används. Vid två tillfällen under året anordnar KB Träffpunkt biblioteksplaner för att ge landets berörda biblioteksverksamheter möjlighet att träffas och samtala om biblioteksplanerna. Under året har KB bjudit in till digitala träffpunkter. Regionbiblioteket har i samband med dessa tillfällen inbjudit till efterföljande digitala samtal, som ett sätt att följa upp biblioteksplanerna inom Jönköpings län.

Biblioteksplanen som process

Under våren initierade regionbiblioteket kartläggningen Biblioteksplanen som process med utgångspunkt i uppdraget att följa upp biblioteksplanerna. Vi ville belysa hur processen med att ta fram de kommunala biblioteksplanerna ser ut, hur planen används i vardagen och planens funktion och användning som strategiskt styrdokument. Vi ville också öka förståelsen för värdet av processens strategiska betydelse. Kartläggningen skulle även belysa vilka tankar som finns inför nästa biblioteksplaneprocess samt vilket stöd regional biblioteksverksamhet kan vara med utgångspunkt i biblioteksplanerna. En extern konsult genomförde under hösten intervjuer med länets kultur- och bibliotekschefer samt digitala fokussamtal med övrig bibliotekspersonal. Kartläggningen är underlag för regionbibliotekets fortsatta arbete med biblioteksplaner i samarbete med länets folkbibliotek och presenteras med en tillhörande workshop på gemensamt möte för länets kultur- och bibliotekschefer 5 mars 2021.

Bilderbokens möjligheter

Regionbiblioteket har fungerat som processtöd för Vetlanda bibliotek i arbetet med Bilderbokens möj-

ligheter. Projektet syftar till att förskola, bibliotek och museum i samverkan utveckla nya metoder och arbetssätt för att ge alla förskolebarn och pedagoger tillgång till kulturupplevelser utifrån litteratur, utställningar, teater och eget skapande, där även vårdnadshavarna involveras. Med normkritik, jämställdhet och kommunens värdegrund i fokus vill projektet inspirera målgrupperna till att upptäcka bilderbokens möjligheter. Året har inneburit planering och projektansökan till Kulturrådet inför de aktiviteter som ska genomföras 2021. I den processen har samverkan mellan de olika parterna stärkts och roller och ansvar tydliggjorts.

Digitalt först med användaren i fokus

Detta projekt har under 2020 varit inne på sitt tredje och avslutande år. Under våren erbjöds länets alla folkbibliotek uppstartstillfällen i den nationella lärplattformen Digiteket. Regionbiblioteket har också bidragit med ett par kurser till Digiteket, som tagits fram med utgångspunkt från folkbibliotek i länet. Under februari gick regionbibliotekets projektledare tillsammans med en bibliotekschef samt IT-strateg från samma kommun en kurs om digital transformation som erbjöds inom ledarspåret i det nationella projektet. Regionbiblioteket erbjöd under våren tre digitala tillfällen (Café Digitalt först) för folkbibliotekspersonal, med möjlighet att utbyta tankar och erfarenheter kring digitala frågor med anledning av pandemin. I augusti slutade projektledaren, och regionbibliotekets utvecklare har fortsatt arbetet i projektet. Hösten har fokuserat på ledarspåret, då utvecklarna tillsammans med regionens digitaliseringsstrateg och tre bibliotekschefer gått kurspaketet "Att leda bibliotekens digitala transformation". Vi har också stöttat folkbiblioteken i att ta fram handlingsplaner kring digital kompetens- och verksamhetsutveckling, en process där konsulten Elisabeth Norberg fungerat som handledare.

Forum för skolbiblioteksutveckling

Tillsammans med Mediacenter Jönköpings län driver regionbiblioteket Forum för

skolbiblioteksutveckling, som ett sätt att verka för samarbete mellan folk- och skolbibliotek. Forumet riktar sig till intresserade av skolbiblioteksutveckling i Jönköpings län och fungerar som en arena för erfarenhetsutbyte och lärande. På grund av vakanser på regionbiblioteket har vi inte haft möjlighet att finnas med i denna process under året. Mediacenter har arrangerat årets träffar tillsammans med skolbibliotekscentralen i Jönköping. Vi fortsätter uppföljande dialog med Mediacenter.

Glänta – barnbibliotek på sjukhus

Det fysiska barnbiblioteket Glänta på Ryhov har alltmer funnit sina former. Hit hittar barn och vuxna tillsammans, men också äldre besökare och sjukhuspersonal som stannar till för att ta del av berättelser genom konsten på väggarna, de fysiska eller digitala böckerna eller kanske när sjukhusclownerna sjunger eller dramatiserar. Sjukhusbiblioteket har kommit igång med Läsklubb för barn, provar den digitala bilderbokstjänsten Pollyglutt och fokuserar på mångspråk för att nå flera. De lärande samtalen i personalgruppen har varit många. På grund av pandemin har vissa aktiviteter fått pausas och man har hittat nya sätt att nå ut. Projektet har presenterats vid flera tillfällen, bland annat på Utvecklingskraft, Mötesplats Profession Forskning och för Regionens barnrättsombud. Planering för att komma igång med en sagostig under 2021 har påbörjats. Regionbiblioteket har under året funnits med som kompetensstöd, främst genom handledande samtal och i arbetet med projektredovisning och projektansökan samt ingått i styrgruppen. Vi har också haft fortsatta samtal med de barnbibliotekarier på länets folkbibliotek som fanns med vid föreläsningen

Läsklubb pågår i november 2019, med syftet att följa upp de tankar och idéer som såddes då.

Jönköpings län – ett län av läsare

Vår läs- och litteraturfrämjandeplan ligger till grund för det gemensamma läsfrämjande arbetet inom såväl regional som lokal biblioteksverksamhet. Under året har regionbiblioteket arbetat med alla läsfrämjande processer under detta "paraply".

Letterbox club Sverige

Letterbox Club vänder sig till barn i utsatta livssituationer: boende i familjehem samt i familjer med långvarigt försörjningsstöd. Syftet är att stimulera och väcka barnens nyfikenhet och lust att läsa, räkna och lära sig genom att de får paket med böcker, spel och skrivmaterial. Projektet finansieras av kommunernas socialtjänster samt bidrag från Kulturrådet och sker i samarbete med FoUrum social välfärd Region Jönköpings län, Stiftelsen Allmänna Barnhuset och En bok för alla. Under året har drygt 500 barn från hela landet deltagit. I Jönköpings län deltog drygt 160 barn från 10 kommuner. Under våren beviljades projektet medel från KUR för att utveckla mot mångspråk och tillgänglighet vilket sedan resulterat i uppstart av ytterligare arbetsgrupper för bokurval. I bokurvalsprocessen involverades barnbibliotekarier från länet. Nässjö kommun har tidigare med regionbibliotekets stöd utvecklat samverkan mellan folkbibliotek och socialtjänst. Med dem som pilot har vi under året utforskat lokal samverkan bibliotek-socialtjänst tillsammans med Aneby, Tranås, Vaggeryd, Vetlanda och Värnamo kommuner.

I Glänta finns ett Funtable med tillgång till digitala bilderböcker. Foto: Johan W Avby.

Läsfrämjande i omsorgen

Läsombud och frivilliga högläsare skapar läslust, delaktighet och motverkar utanförskap med stöd av högläsning för personer med funktionsnedsättning, äldre och personer med demens. Regionala arbetsgruppen; regionbibliotek, Myndigheten för tillgängliga medier, Studieförbundet Vuxenskolan och Demensförbundet, inbjuder kontinuerligt länets högläsare och omsorgspersonal till utbildnings- och inspirationstillfällen. Biblioteken är viktiga samarbetspartners och inspiratörer vid dessa tillfällen utifrån sin profession med läs- och litteraturfrämjande kompetens. För länets biblioteksverksamhet ger dessa tillfällen möjligheter att nå ut och visa vad ett bibliotek är och kan vara för de prioriterade målgrupperna, som ingår i bibliotekens uppdrag. Med anledning av samhällsläget genomfördes årets inspirationstillfällen och arbetsmöten i digitalt format.

Nationella minoriteter och minoritetsspråk

Gislaveds kommun och Region Jönköpings län är förvaltningsområde för minoritetsspråket finska. Under året formerades en arbetsgrupp för uppdraget som finskt förvaltningsområde samt för nationella minoriteter och minoritetsspråk överlag inom Region Jönköpings län. Sammanställande och ordförande har varit personal från regionledningskontoret. Regionbiblioteket är en av samverkansparterna, som tillsammans med länets bibliotek har målgruppen som prioriterad målgrupp, enligt Bibliotekslagen. Arbetsgruppen har skaffat sig kunskap om uppdraget genom seminarium tillsammans med Länsstyrelsen i Stockholm, som tillsammans med Sametinget har ett särskilt ansvar inom minoritetspolitiken. Befintliga styrdokument har arbetats igenom och skrivningar har tillförts där uppdraget gentemot nationella minoriteter och minoritetsspråk saknats. En workshop genomfördes, för att identifiera och lista lagstadgade aktiviteter som Region Jönköpings län bör erbjuda minoriteterna. Förslag har lämnats till regionstyrelsens arbetsutskott om att regionen ska uppmärksamma de nationella minoriteternas flaggdagar. Beslut om detta i arbetsutskottet under 2021. Kontakt med ansvariga för finskt förvaltningsområde i Gislaveds kommun har etablerats med kunskap och erfarenhetsutbyte för fortsatt samverkan. Arbetsgruppen har även varit i kontakt med de finska föreningar som finns, för att involvera och höra om målgruppens egna behov och önskemål. Arbetet inom gruppen fortsätter under 2021.

Regionsamverkan Sydsverige

De regionala biblioteksverksamheterna i Blekinge/Kronoberg, Halland, Jönköping, Kalmar och Skåne har ytterligare stärkt sin samverkan då uppdraget tydliggjorts inom ramen för Regionsamverkan Sydsverige. De regionala biblioteksverksamheterna har antagit en gemensam handlingsplan för gemensamma frågor att driva och bevaka nationellt och politiskt, Handlingsplan biblioteksområdet, läsfrämjande och litteraturen som konstform Regionsamverkan Syd – mot 2021.

Shared reading

Regionbiblioteket deltar i referensgruppsarbetet i det treåriga projektet Shared Reading som Studieförbundet Vuxenskolan och Myndigheten för tillgängliga medier driver med medel från Allmänna arvsfonden. Metoden, delad läsning, har prövats med högläsningssgrupper i samarbete med länets bibliotek som en del av den läsfrämjande verksamheten. För utbyte av erfarenheter och idéer har kollegiala frukostmöten skett mellan projektets ledning och regionbibliotekets personal ett par gånger under året. Med anledning av pandemin har projektet ställt om till digital verksamhet. Under hösten närvarade regionbiblioteket på spridningskonferens som kunde genomföras fysiskt utifrån anpassade restriktioner. Projektet avslutas juni 2021.

Språklust

Regionbiblioteket driver sedan flera år Språklust tillsammans med Barnhälsovårdens ledningsstab. Arbetet sker i nära dialog med länets folkbibliotek och logoped. Insatserna omfattar alla barn vid 8 månader och 5 år (cirka 8 000 barn årligen) och en riktad insats finns för barn med språkstörning. Under våren genomfördes uppföljning av Språklustinsatsen vid 5 år, i form av samtal med barn. Nya medlemmar har introducerats i Språklusts styrgrupp och det regionala språklustnätverket har träffats vid tre tillfällen.

Nätverksmöten med de bibliotek som fått KUR-bidrag för uppstart av språknätverk har genomförts vid flera tillfällen och varit mycket uppskattade. Dialog har förts med flera bibliotek inför varje ansökningstillfälle i Bokstart. Under hösten resulterade det i att Vaggeryds bibliotek gjorde en ansökan som de senare fick beviljad.

Revidering av material i Språklustinsatsen för barn med språkstörning har pågått under året, med en arbetsgrupp där bibliotekariéer och logopedier har ingått. Det arbetet är nu i mål och presenteras för barnbibliotekariéer i januari 2021 och för logopedier något senare. Samverkan interregionalt och nationellt är en viktig del i Språklust som hänger ihop med den nationella satsningen Bokstart. Bokstart blir från och med 2021 permanentad.

Stärkta bibliotek

Detta var sista gången i den här formen som Kulturrådet fördelade medel på regeringens uppdrag för verksamhetsutveckling och för att öka utbudet och tillgängligheten till biblioteksverksamhet i hela landet. Regionbiblioteket har även denna gång erbjudit stöd till länets bibliotek i form av handledande samtal i utformandet av projektidéer samt stöd i att formulera ansökan via extern tjänst. Några kommuner har på olika sätt använt sig av dessa stöd vid årets ansökningsprocess.

Vingrot

Regionbiblioteket har under året funnits med som kompetensstöd för projektledaren och i projektets styrgrupp. VR-utställningen Glänta har också varit en del som regionbiblioteket fokuserat på. Utställningen skulle efter att ha startats upp i Vaggeryd gå runt bland biblioteken i länet och denna turné påbörjades i januari. Tyvärr fick turnén avbrytas efter att den varit på två bibliotek och just skickats till ett tredje, med anledning av pandemin. VingRot i Vaggeryd har förstås också påverkats av pandemin, då flera aktiviteter inte kunnat genomföras som planerat. Erfarenheter och lärdomar har dock tagits tillvara i en kurs som finns tillgänglig på Digiteket. För hösten planerade vi att pilota en workshop kopplad till kursen, men tyvärr blev också den inställd. Projektrapporten påbörjades under slutet av året och kommer att spridas när den är klar. Projektet fortsätter med en "Framtidsspaning efter Vingrot" under 2021, för att ta vara på det man lärt och hitta formerna för hur det kan integreras i den ordinarie verksamheten.

Utredning bibliotekssamverkan Jönköpings län

Kulturcheferna i Jönköpings län initierade under hösten en utredning om samverkan mellan folkbiblioteken i Jönköpings län. Syftet är att hitta områden för möjlig samverkan inom folkbibliotekens verksamhet för att därigenom uppnå effektiviseringar och frigöra resurser som kommer invånarna tillgodo. Regionbiblioteket stöder bib-

liotekssamverkan genom finansiering av utredningen samt med representanter i styrgrupp och referensgrupp. E & Y som har fått uppdraget att genomföra utredningen beräknas komma med förslag på samverkan senast 30 november 2021.

Yttrandefrihet

Kulturutveckling har ett särskilt uppdrag att arbeta för och stärka frågan om yttrandefrihet för fria kulturutövare. Vi arbetar med att skapa uppmärksamhet och samtal om mångfald, mänskliga rättigheter och det fria ordet. Vi stödjer och driver projekt om mångfald, integration och rätten till yttrandefrihet.

Smålands Litteraturfestival (SmåLit)

I samband med Smålands Litteraturfestival i Jönköping informerade Kulturutveckling om International Cities of Refuge Network (ICORN) och om sitt engagemang inom Fristad Region Jönköpings län, bland annat genom bokförsäljning av tidigare fristadsförfattare. Dessutom informerades om pilotprojektet Kollega till kollega.

En programpunkt under SmåLit innehöll uppläsning av ett flertal av projektets poeter och författare, både från Jönköpings län och Västra Götalandsregionen. Författarna och poeter läste på sitt modersmål; arabiska, engelska och tigrinja, samtidigt som översättningen projicerades i bakgrunden för publiken.

Fristadsförfattare

Region Jönköpings läns tredje fristadsförfattare anlände till Sverige i februari; Ali Thareb poet och performer från Irak. I april medverkade han med uppläsning, tillsammans med Kalle Malmberg från Smålands Musik och Teater, i Värnamo i samband med att Rutan firade fem år.

Ali medverkade även i Region Jönköpings läns Kulturfesten och i Uppsalas poesivecka.

Han slutförde sin diktsamling Ömsint man från knivarnas rike. Ansökan om bidrag för översättning har beviljats av Kulturrådet. Han blev även antagen till Västra Götalandsregionens Fristadsantologi med ett flertal dikter. Antologin kommer att presenteras vid Bokmässan i Göteborg 2022.

I december tilldelades Ali Natur & Kulturs särskilda stipendium som uppmuntran till fortsatta litterära insatser.

Röster om yttrandefrihet

Ett arrangemang i vår serie Röster om yttrandefrihet genomfördes i april på Jönköpings Litteraturhus på temat kvinnors yttrandefrihet i Sverige och Bangladesh.

På grund av covid-19 gick det inte att arrangera ett publikt samtal, men samtalet filmades och har

visats i samband med projektet Kulturfesten.

I samtalet deltog Norrköpings fristadsförfattare från Bangladesh Supriti Dhar, Jönköpings-Postens frilansande kulturreporter Johanna Andersson och Anisur Rahman från Bangladesh, före detta fristadsförfattare i Uppsala kommun. Moderator var Peter Nyberg, utvecklare litteratur, Region Jönköpings län. Samtalet filmades av Ali Al Ibrahim, tidigare fristadsförfattare i Region Jönköpings län.

Kollega till kollega

I januari arrangerades en avslutande regional nätverksträff, tillsammans med Västra Götalandsregionen på Litteraturhuset i Göteborg, för alla deltagare. Programmet innehöll seminarier om grävande journalistik, om möjligheter till översättning, om förlag och hur man startar ett företag. Visst samarbete hade även skett med Region Skåne och några deltagare deltog även härifrån.

Sex deltagare, främst från Jönköpings län, medverkade med uppläsning under SmåLit. I mars månad avslutades projektet med ett utvärderings- och framtidsmöte. Projektet har nu ingått i det nationella projektet Konsten att delta, till vilket flera av projektets deltagare har anmält sig.

Planerade studiebesök fick ställas in på grund av covid-19.

Konsten att delta

Kulturutveckling är medlemmar i det nationella nätverk som främjar integration för utrikesfödda kulturutövare inom kultursektorn. Projektet ger dem möjlighet att verka i lokala, regionala och nationella nätverk. Länets etablerade kulturaktörer får härigenom nya kontakter inom de internationella nätverk som de utrikesfödda kulturskaparna är etablerade inom. Flera av de medverkande i pilotprojektet Kollega till kollega har fortsatt inom detta projekt. Fysiska och digitala möten har skett med några av de nya deltagare som anmälde sig till projektet, men på grund av covid-19 har fysiska möten inte kunnat hållas i den utsträckning som planerades.

Nätverk och samverkan

Flera digitala nätverksträffar för Sveriges fristadskoordinatorer har skett under året. International Cities of Refuge Network:s årliga konferens blev inställd på grund av covid-19. Istället arrangerades fyra digitala konferenser där flertalet av totalt 75 fristäder deltog.

Det nationella nätverket för Sveriges fristäder ägde rum digitalt 9 november. Kultur- och demokratiminister Amanda Lind medverkade och betonade betydelsen av fristäder.

Kulturutveckling deltog i arbetet med att utse bidrag som skickades in till Västra Götalandsregionens Fristadsantologi.

Fortsatt samarbete har pågått med Västra Götalandsregion och Region Skåne om fristadssystemet.

Regelbundet återkommande samtal har skett med den nationella koordinatör för Konsten att delta.

Region Jönköpings läns tredje fristadsförfattare, Ali Thareb. Foto: Johan Werner Avby.

Region Jönköpings län | Kulturutveckling | Box 1024, 551 11 Jönköping
010-241 00 00 | www.rjl.se/kultur | utveckling.rjl.se | kultur@rjl.se